

při zjištěném souhlasu výboru a ředitelstva spořitelny nebyl nedostatek třetího podpisu na dlužních úpisech platnosti zápůjček na újmu.

Čís. 5910.

Jmenování zřízenců podúředníky.

K nároku, odvozovanému z Šu 1 zákona ze dne 24. března 1920, čís. 221 sb. z. a n., nestačí t. zv. služba započítatelná, nýbrž se požaduje, by doba dvanácti let byla vyplněna skutečným výkonem definitivní služby zřízenecké.

Takto kvalifikovaná služební doba nemůže býti nahrazena dobou ztrávenou v Československých legiích.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1926, Rv I 126/26.)

Žalobce byl legionářem na Rusi v době od 10. srpna 1916 do 1. srpna 1920 a, byv propuštěn z vojska, nastoupil službu u dráhy jako definitivní zřízenec. Žaloba, již se domáhal na železničním eráru jmenování podúředníkem a zařazení do platových stupnic podúřednických, byla procesním soudem první stolice zamítnuta. Důvody: Rozhodnutí jest pouze otázkou, zda doba, již žalobce ztrávil v legiích, započítatelná dobou 12 let a 3 měsíců, je službou efektivní ve smyslu zákona ze dne 24. března 1920 čís. 221 sb. z. a n. čili nic. Soud otázku tu zodpovídá záporně, uváživ toto: § 1 zákona ze 24. července 1919 čís. 462 sb. z. a n. (t. zv. zákon legionářský) praví: Služba ztrávená v čsl. legiích počítá se všem legionářům trojnásobně do služby i výslužby. Nařízení vládní ze dne 4. března 1920 čís. 151 sb. z. a n. stanoví: Čl. I. Služba ztrávená v čsl. legiích počítá se všem legionářům bez rozdílu, ku které kategorii státních zaměstnanců náleží, trojnásobně do služební doby dle Šu 37 služ. pragm. rozhodné pro určení služebního pořadí v příslušné hodnostní třídě, jmenováním nabyté, dále do postupu do vyšších stupňů platových i do postupu časového, konečně pro dosažení starobních přídavek a pro odůvodnění na pensi, jakož i pro vyměření požitků pensijních. Pro ty legionáře, kteří byli přijati do služby státní mezi 7. až 31. srpnem 1919, započítá se s účinností dnem nastoupení služby legionářské doba dle postupových předpisů v té době platných. Čl. III. písm. b) praví: pro legionáře, kteří byli nebo budou přijati od 1. září 1919, započítá se s účinností dnem nastoupení služby veškerá legionářská doba dle zákona ze dne 7. října 1919, čís. 541 sb. z. a n. a dle norem na základě tohoto zákona vydaných. Zákon ten tedy, jakož i prováděcí nařízení přesně a jasně stanoví práva legionářů. Zákon ze dne 23. července 1919 čís. 456 sb. z. a n., jímž mění se ustanovení Šu 1 nař. veškerého ministerstva ze dne 22. listopadu 1908, čís. 234 ř. zák. o zařazení sluhů při jmenování podúředníky praví v § 1: Jsou-li sluhové jmenování podúředníky, zařadí se do stejného stupně služného podúřednické stupnice, v němž byli jako sluhové. Služební doba, ztrávená v dosavadním stupni služného sluhovské stupnice započte se jim pro postup do vyšších stupňů platových stupnice podúřednické. Zákon ze dne 7. října 1919 čís. 541 sb. z. a n. upravuje poměry

státních zaměstnanců t. zv. pragmatikálních a dle čl. X. zaměstnanců v podnicích a fondech státem spravovaných. Zákonem tím upraveny požitky státních zaměstnanců a změněn a rozšířen časový postup do vyšších platových stupnic, změněn tedy § 50 druhý odstavec a § 52 služ. pragm. ze dne 25. ledna 1914. čís. 15 ř. zák., nebyl jím však změněn § 49, jenž stanoví, že povýšení do vyšší hodnostní třídy děje se nezávisle na lhůtách pro časový postup propůjčením služebního místa vyšší hodnostní třídy. Zákon ze dne 24. března 1920 čís. 221 sb. z. a n., jímž se upravuje jmenování úředních sluhů všech státních oborů podúředníky stanoví: § 1: Všichni státní zaměstnanci úřadů, ústavů a podniků, kteří náležejí do kategorie úředních sluhů a dovršili 12 let ve vlastnosti definitivního úředního sluhu, jmenují se podúředníky, konají-li práce výše kvalifikované a prokáží-li způsobilost zvláštní zkouškou, a zařadí se do platových stupnic podúřednických podle ustanovení zákona ze dne 20. července 1919, čís. 456 sb. z. a n. § 2: Nařízením určeny budou práce, které je pokládati za výše kvalifikované, a bližší ustanovení o zkoušce. § 3: Zaměstnanci v § 1 uvedení, kteří mají 20 let služby započítatelné do platové stupnice sluhovské, mohou býti jmenováni podúředníky ad personam, i když jejich služba ztrávená ve vlastnosti definitivního úředního sluhu nedosahuje 12 let. § 3: Zákonem tímto nemění se dosud platná ustanovení nařízení veškerého ministerstva ze dne 23. listopadu 1908, čís. 234 ř. zák. Zákon tento tedy rozeznává jasně a přesně vlastnost definitivního úředního sluhu a předepisuje pro ně 12 let služebních a podmínky další v §u 1 uvedené, pak takové, již nemají této vlastnosti, ale mají 20 let služby započítatelné. Jmenování těchto není předepsáno, je ponecháno na vůli dotyčného úřadu, jemuž osoby ty podléhají a děje se jen ad personam. Dle zákona legionářského a nařízení k němu, má žalobce nárok, by mu doba legionářská započtena byla trojnásobně do služebního pořadí v příslušné hodnostní třídě jmenováním nabyté, do postupu do vyšších platových stupnic a do postupu časového a do pense. Žalobce, jak je nesporno, do služeb dráhy nastoupil dne 4. října 1920 v kategorii zřízené, tedy sluhovské, v ní stal se definitivním jmenováním v roce 1922 ku dni 1. ledna 1921 s finančním účinkem ku 1. lednu 1922. Že by žalobce toto jmenování byl vzal v odpor, ani sám netvrdí. Tím byl jeho služební poměr ku správě státních drah určen souhlasnou vůlí stran definitivně. Poněvadž dráha mu léta v legiích ztrávená v této kategorii, jak je nesporno, započtla ve smyslu nařízení ze dne 4. března 1920, čís. 151 ř. zák. a žalobce proti tomu se neohradil, což ani netvrdí, tím méně prokazuje, byl i tím služební poměr jeho definitivně srovnalou vůlí stran upraven. Ustanovení zákona čís. 221/20 sb. z. a n. (§ 1) se na žalobce dle výslovného doslovu tohoto ustanovení zákonného nevztahuje, poněvadž žalobce nemá náležitosti tam vyžadované, nedovršil 12 let ve vlastnosti definitivního úředního sluhu, má sice 20 let započítatelných, ale tu dle §u 3 cit. zák. jmenování jeho podúředníkem není kategoricky předepsáno, nýbrž ponecháno na vůli nadřízeného mu úředního orgánu. Z tohoto znění zákona jde však jasně a zřejmě na jevo, že vlastnost definitivního úředního sluhu nemůže nahraditi a také nenahrazuje doba započítatelná, tedy doba v legiích ztrávená. Nařízení ze dne 6. listopadu 1920,

čís. 609 sb. z. a n. stanoví: § 1: Podmínky pro jmenování (1) Podúředníkem dle § 1 zákona buď jmenován, kdo a) dovrší 12 let služby skutečně ztrávené ve vlastnosti definitivního úředního sluhy, b) v této době konal práce výše kvalifikované (§ 3) a to buď výlučně aspoň po půl roku, nebo vedle prací sluhovských aspoň po 1 rok, a c) vykonal zvláštní zkoušku (§ 4—7). (2) Ke jmenování na základě § 3 zákona vyžaduje se mimo podmínky pod bodem b) a c) v předchozím odstavci stanovené, dovršení 20 let služby započitatelné do postupu v platové stupnici sluhovské. § 2 (3) Zaměstnanci, kteří již dne 17. dubna 1920, (dnem účinnosti tohoto zákona) dovršili předepsanou služební dobu a splnili podmínku v §u 1 (1) pod b) uvedenou, buďte jmenováni ku dni 17. dubna 1920, ostatní zaměstnanci buďte jmenováni ku dni, kdy tyto podmínky byly splněny, v případě § 7 odst. 3 pak ku dni, kdy s výsledkem byla vykonána opakovací zkouška. I toto zákonné nařízení rozeznává tedy dobu ve vlastnosti definitivního úředního sluhy ztrávenou a dobu pouze započitatelnou do postupu časového a do postupu do vyšších stupnic platových. Žalobce nemá ale prvé podmínky, t. j. 12 let ve vlastnosti definitivního úředního sluhy vzhledem k tomu, co výše uvedeno, byv definitivním zřízencem jmenován ku dni 1. ledna 1921. Nemůže se tedy platně ani tohoto zákonného ustanovení dovolávat. Z toho všeho dospěl soud ku závěru, že doba žalobcem v legiích ztrávená není totožnou s dobou ve vlastnosti jeho jako definitivního zřízence dráhy ztrávenou, že výklad, který žalobce dává zákonu t. zv. legionářskému, odporuje zákonu samému a není správným. Jelikož pak žalobce nemá náležitosti ku svému jmenování podúředníkem ve smyslu výnosu min. žel. čís. 24.571/1921 toho času, neztráviv doposud předepsané doby 7 let ve vlastnosti definitivního zřízence, nebyl tím, že mu nárok na dráhu činěný toho času odmítnut, porušen ani zákon, ani služební poměr jeho s dráhou. Jen k úplnosti se ještě podotýká: Žalobce ve svých vývodech dovolává se ustanovení §§ 37, 57 písm. e) služební pragmatiky ze dne 25. ledna 1914, čís. 15 ř. zák. a rozhodnutí nejvyššího správního dvora ku sporu přiložených. Služební pragmatika čís. 15 ř. zák. z roku 1914 netýká se však zaměstnanců železničních, tedy na ně se nevztahuje, poněvadž mají svou zvláštní služební pragmatiku t. zv. služební řád, který jen a jedině služební poměr jich ke správě drah a naopak upravuje. Poněvadž zaměstnanci drah nejsou státními zaměstnanci, nýbrž jen zaměstnanci v podniku státem spravovaném, nejsou žalobcem dovolaná rozhodnutí pro tento spor směrodatná, jelikož týkají se služebníků pragmatikálních, státních, na něž vztahuje se služební pragmatika čís. 15 ř. zák. z r. 1914. Zákon čís. 541/19 sb. z. a n. v odst. X. výslovně uvádí, že ustanovení jeho vztahují se dále na zaměstnance v podnicích státem spravovaných, že pro ty upraví se poměry a požitky dle zásad tohoto zákona. Tedy i časový postup až do VII. třídy služební hodnosti, zkrácení lhůt časového postupu a požitky zákonem tím upravené se i na železniční zaměstnance vztahují. Ministerstvo železnic v důsledku tohoto zákona také výnosem ze dne 16. února 1920, čís. 44327/1919 upravilo platové a postupové schema svých zaměstnanců, jež doplnilo výnosem ze dne 13. června 1921, čís. 13.652 pokud se týče čís. 31.902 čís. 74—75 věstníku čís. 32 roku 1921. V případě žalobcově

nejde však o časový postup, nýbrž o jmenování, přeřazení ze stavu kategorie zřízenecké do kategorie podúřednické, tedy obdobně, jak stanoví § 49 služ. prag. čís. 15 ř. zák. z roku 1914 a tu ustanovení zákona čís. 541/19 sb. z a n. nemá místa. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolací důvod nesprávného právního posouzení není opodstatněn. První soud posoudil věc po stránce právní správně. Odvolací soud souhlasí úplně s jeho právním stanoviskem a s jeho důvody, které nejsou vyvráceny vývody odvolatelovými. K těmto vývodům stačí dodat: V této přijde jen o to, je-li doba žalobcem v legiích ztrávená totožnou s dobou ve vlastnosti jeho jako definitivního zřízence dráhy ztrávenou po rozumu § 1 zákona ze dne 24. března 1920, čís. 221 sb. z. a n., nebo-li, jak prováděcí nařízení k tomuto zákonu ze dne 6. listopadu 1920, čís. 609 sb. z a n. v § 1 odst. 1 a) ještě přesněji stanoví: »služby skutečně ztrávené ve vlastnosti definitivního úředního sluhy«. První soud doličil a zákonnými předpisy výstižně a náležitě doložil své přesvědčení, že léta v legiích ztrávená jsou sice započítatelná do služební doby (»služba ztrávená v čl. legiích počítá se všem legionářům trojnásobně do služby a výslužby § 1. zák. čís. 462 z r. 1919), ale že nemohou nahradit vlastnost definitivního sluhy, pokud se týče službu v této jeho vlastnosti skutečně ztrávenou. Správnost tohoto názoru plyne již z úmyslu zákonodávce při stanovení podmínky právě uvedené, aby státní zaměstnanec náležející do kategorie úředních sluhů (zřízenců), který má být jmenován podúředníkem, měl vědomosti a zkušenosti nabyté právě ve službě skutečně konané. Proto také si vymínuje, by zaměstnanci ti konali práce výše kvalifikované, aby prokázali způsobilost zvláštní zkouškou, a stanoví v § 3 zák. čís. 221 z r. 1920, že jmenování zaměstnanců v tomto § 3 uvedených je ponecháno na vůli dotyčného úřadu a děje se jen ad personam. Důsledkem toho nestanoví také žádný zákon, zejména ani t. zv. zákon legionářský čís. 462 z r. 1919, že by služba legionářská nahražovala službu ve vlastnosti definitivního zřízence skutečně ztrávenou, poněvadž ji nahradit nemůže. Pokud odvolatel brojí proti tomu, že se rozsudek dovolává vládních nařízeních a výnosů ministerstva železnic, stačí mu připomenouti, že prvním soudem dovolaná vládní nařízení mají moc zákona, ježto byla provedením dotyčných zákonů těmito pověřena a výnosy ministerstva železnic byly vydány podle § 6 organizačního statutu železničního ze dne 21. ledna 1896, čís. 16 ř. zák., takže nepodléhají soudnímu přezkumu a jsou naopak závazny i pro soudy, poněvadž byly, jak zjištěno, vesměs řádně vyhlášeny. Výnosy ty nejsou také neplatny, ježto neodporují zákonu, zejména výnos min. žel. ze dne 21. listopadu 1923, čís. 70729 neodporuje zákonu čís. 462 z r. 1919, jak patrné je z důvodů soudu prvního i odvolacího, že doba v legiích ztrávená není dobou ztrávenou ve vlastnosti definitivního zřízence.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací vývody, jimiž žalobce opodstatňuje jediný uplatněný dovolací důvod podle čís. 4 § 503 c. ř. s., nejsou s to, aby zvrátily výstižné a právně bezvadné důvody srovnalých rozsudků obou nižších

soudů. Ustanovením §u 1 zák. ze dne 24. března 1920, čís. 221 sb. z. a n. byl přiznán státním zaměstnancům, náležejícím do kategorie úředních sluhů, kteří dovršili 12 roků ve vlastnosti definitivního úředního sluhy, nárok na jmenování podúředníky za dalších podmínek tímto předpisem zevrubně vytčených. Z materiálů k tomuto zákonu, zejména ze zprávy státnězřízeneckého výboru (tisk 2651) lze seznati, že zákonem měla býti napravena stará křivda na úřednících, zřízencích, kteří dlouhou dobu ve státní službě byli již zaměstnáni a plně se osvědčili a jimž nebylo lze zabezpečiti si lepší existenci, dosažením podúřednické kategorie. Za takto postižené byli považováni sluhové, kteří nejméně 12letým výkonem služby nabyli zvláštních schopností a praktických zkušeností při pracích jim svěřených. Tento úmysl i předpoklad zákonodárcův byl vyjádřen v zákoně přesným požadavkem, že nárok na jmenování podúředníky mají jen ti, kdož dovršili ve vlastnosti definitivního úředního sluhy 12 let, t. j. konali skutečně službu definitivního úředního sluhy po 12 roků, kdežto těm, kteří nemohli vykázati se 12letou službou, ztrávenou ve vlastnosti definitivního úředního sluhy, ale měli aspoň 20 let započitatelné služby v platové stupnici sluhovské, přiznal v §u 3 jen možnost, jmenovánu býti podúředníky ad personam. Ze souvislosti těchto ustanovení zákona jest patrné, že k nároku z §u 1 odvozovanému, nestačí t. zv. služba započitatelná, nýbrž, že se požaduje, aby doba 12 let byla vyplněna skutečným výkonem definitivní služby sluhovské a že službu mimo vlastnost definitivního úředního sluhy konanou, nelze vůbec podle §u 1 zák. ucházeči připočítati. Jde nyní o to, může-li takto kvalifikovaná služební doba býti nahrazena dobou, ztrávenou žalobcem v čsl. legiích, činící nesporně 12 let, 3 měsíce a je-li tato rovnocennou době, ztrávené v činnosti definitivního sluhy. Zákon čís. 221 z roku 1920 nečiní — jak bylo již doličeno — nabytí práva na jmenování podúředníkem (§ 1 zák.) závislým pouze na délce služební doby, nýbrž klade hlavní váhu na zvláštní způsobilost, získanou skutečným výkonem služby ve vlastnosti definitivního sluhy. Takových praktických znalostí postrádá ovšem ten, kdo neměl vůbec možnosti konati úřední výkony, službou definitivního úředního sluhy vyžadované. Posuzuje-li se sporná otázka z tohoto právního hlediska, plyne z něho závěr, že doba ztrávená v čsl. legiích nevyhovuje podmínce §u 1 zák. ze dne 24. března 1920, čís. 221 sb. z. a n., žádající službu nejen časově vymezenou, nýbrž též zvláště kvalifikovanou. Nižší soudy správně vystihly, že žalobce nemůže pro svůj nárok se dovolávati legionářského zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n. ani prováděcího nařízení ze dne 4. března 1920, čís. 151 sb. z. a n., ježto podle nich jest službu, ztrávenou v čsl. legiích započítati trojnásobně do služby a výslužby, t. j. dle čl. I. provád. nařízení do doby služební v příslušné hodnostní třídě, jmenováním nabyté, dále do postupu do vyšších stupňů platových a do časového postupu a konečně do výslužby (§ 1 zák. a čl. I. prov. nař.). Žalobce nabyl služební místo v kategorii zřízenecké, byv dle nesporného přednesu stran jmenován definitivním zřízencem (díleuským soustružníkem) ku dni 1. ledna 1921 s finančním účinkem od 1. ledna 1922 a trojnásobné započítání let služebních v čsl. legiích mohl by nepochybně uplatniti v této služební ka-

tegorii, jmenováním získané i pro svůj postup do kategorie podúřednické, kdyby se tohoto domáhal podle §u 3 zákona čís. sb. 221 z roku 1920, ježto v tomto případě nepožaduje zákon, aby služební doba ve vlastnosti definitivního úředního sluhy (definitivního zřízence) ztrávena dosahovala 12. let. Žalobce však neopírá svůj nárok o ustanovení §u 3, nýbrž předpis §u 1 zákona. Zde však jde o nové jmenování a přeřazení z kategorie zřízenecké do vyšší kategorie podúřednické definitivních zaměstnanců státních drah (§ 2 čís. 1 b) služeb. řádu), nikoli o postup v téže kategorii ani o prostý časový postup a předpoklady pro toto přeřazení byly stanoveny zvláštním zákonem ze dne 24. března 1920, čís. 221 sb. z. a n. (časově pozdějším, než dovolávaný legionářský zákon) a podle něho nebyla podmínkou pro získání vyššího místa podúřednického jmenováním pouze délka služební doby, nýbrž i zvláštní způsobilost, získaná v této době úřední činností, kterou právě zákon vytyčuje a zdůrazňuje požadavkem, že služební doba musí býti ztrávena ve vlastnosti definitivního úředního sluhy. Ačkoli je nesporno, že na žalobce vztahuje se výnos ministerstva železnic ze dne 24. září 1921, čís. 24.571, kterým byly práce dílenské prohlášeny za výše kvalifikované a že za dalších podmínek tohoto výnosu byl dílenským zřízencům přiznán nárok na jmenování podúředníkem již za 7 roků, místo za 12 let v §u 1 zák. čís. 221 z roku 1920 požadovaných, nemůže přece žalobce ani z tohoto příznivého mu výnosu pro sebe těžiti, když bylo prvním soudem zjištěno, že v této své službě ve vlastnosti definitivního železničního zřízence dosud sedm roků nedovršil a dobu v čsl. legiích ztrávenou si podle toho, co bylo již doličeno, do této lhůty nemůže započísti. Nárok žalobcův není tedy dovolávanými zákony opodstatněn a z toho, co bylo shora uvedeno, plyne i mylnost dovolacích vývodů, doličujících, že služební doba v §u 1 zák. čís. 221 z roku 1920 požadovaná, jest vlastně jen prohloubením zásady automatického postupu z kategorie zřízenecké do kategorie podúřednické a netřeba se již také ani obíratí vývody o platnosti řádně vyhlášených výnosů ministerstva železnic, vydaných podle §u 6 organizačního statutu železničního, zejména obsahem výnosu ze dne 21. listopadu 1923, čís. 70729, jímž ostatně byl vyložen zákon čís. 462 z roku 1919 souhlasně s tímto rozhodnutím.

Čís. 5911.

Služební poměr kancelářského oficianta jest poměrem soukromoprávním. Pokud v nařízení ze dne 25. ledna 1914, čís. 21 ř. zák. není jinak ustanoveno, jest na právní poměr kancelářského oficianta použití předpisů občanského zákoníka o služební smlouvě. Za nekonané služby nelze zásadně oficiantu přiznati služné.

Soud není oprávněn přezkoumávati po hmotné stránce kárné nálezy úřadů veřejné správy ohledně smluvních úředníků. Na tom nebylo ničeho změněno §em 105 ústavní listiny ani zákonem ze dne 15. října 1925, č. 217 sb. z. a n.

Vyhnul-li se zaměstnanec úmyslně výslechu v kárném řízení a tím vlastní vinou zapříčinil, že mu nebyly přesně naznačeny služební po-